

Bak Reizen

10 DAGEN NOORD-POLEN

U vindt hier informatie over o.a. Gdansk, Mazurisch merengebied, Golub Dobzyn, kasteel Malbork, Gniezno

Algemene informatie

Polen is een land met een rijk koninkrijk verleden en met mooie tradities. In de middeleeuwen was het een machtig koninkrijk. Daarna hebben Duitsland, Rusland en Oostenrijk hevig strijd gevoerd om het bezit van het land. Polen werd verdeeld onder de kandidaten, onder de voet gelopen en verwoest. Daardoor moest het land steeds weer worden opgebouwd en dit verklaart ook de vele kastelen en kasteel-ruïnes. Het is een land met een prachtige natuur en pittoreske landschappen. Het heeft echt van alles: polders, woestijnen, meren en bergen. Een ieder kan er wel iets van zijn gading vinden. Polen staat bekend om de vele oude stadjes, 23 Nationale parken en de stad Łódź met circa 180.000 joodse graven. Polen staat ook bekend om het naziconcentratie- en vernietigingskamp Auschwitz waar rond de Tweede Wereldoorlog circa 1,1 miljoen mensen om het leven zijn gebracht.

Weer en klimaat

De zomers in Polen zijn warmer dan bij ons, maar gemiddeld niet zo warm als de landen die wat zuidelijker langs de Middellandse Zee te vinden zijn. Met dagtemperaturen tussen de 22 en 24 graden en vrij koele nachten zul je hier niet snel tropische gevoelens krijgen. Toch kan ook hier de temperatuur flink oplopen in de maanden juli en augustus. Onder invloed van flinke warmte in Rusland en de aanvoer van deze warme lucht vanuit het oosten kan het in Polen soms ruim boven de dertig graden worden. Wie een beetje pech heeft krijgt te maken met een wat langere periode met tropische temperaturen waarbij er officieel een hittegolf genoteerd kan worden. De meeste jaren komt er in de meeste regio's van Polen wel een hittegolf voor.

Gdansk

Gdansk – vroeger bekend onder de Duitse naam Danzig – is een prachtige stad met een eeuwenoude geschiedenis. Ooit was het één van de rijkste en belangrijkste Hanzesteden en had het levendige culturele en commerciële banden met de Lage Landen. Gdansk is de hoofdstad van Pommeren en ligt aan de Oostzee. Het is één van de populairste vakantiebestemmingen in Polen. De stad is rijk aan historische bezienswaardigheden, musea, kerken en galeries. Vooral de Lange Straat (*Ulica Długa*) en Lange Markt (*Długi Targ*) zijn populaire plekken om te bezoeken; hier vind je veel bijzondere gebouwen uit de Hanzeperiode. De ideale plek om van de zee te genieten, is het zandstrand tussen Sopot en Gdansk Nowy Port. In dit strandgebied vind je veel wandel- en fietspaden. Verder heeft Gdansk, zoals veel Poolse steden, een uitgebreid uitgaansleven met veel discotheken, cafés en terrasjes.

De geschiedenis van Gdansk gaat meer dan duizend jaar terug. Door zijn ligging op het kruispunt van belangrijke handelsroutes, zowel over land als over zee, heeft de stad door de eeuwen heen gefungeerd als een ontmoetingsplaats van sterk uiteenlopende culturen, nationaliteiten en religies.

Drie historische wijken

De binnenstad van Gdansk bestaat uit drie historische wijken, waarvan de Hoofdstad (*Głównie Miasto*) voor bezoekers het interessantst is. Ten noorden ervan ligt de Oude Stad (*Stare Miasto*) en ten zuiden de Oude Buitenvijk (*Stare Przedmieście*). Anders dan je op basis van de naam zou verwachten is niet de Oude Stad maar de Hoofdstad de plek waar Gdansk ontstond. Aanvankelijk ontwikkelde de Hoofdstad en de Oude Stad zich naast elkaar, maar toen Polen onder het bewind stond van de Duitse Orde groeiden de twee aan elkaar vast. De Hoofdstad kreeg daarbij een meer Duits karakter, terwijl in de Oude Stad de meeste inwoners Pools waren. Anders dan de Hoofdstad, werd de Oude Stad na de Tweede Wereldoorlog niet in oude glorie herbouwd. De Oude Buitenvijk ontstond toen Gdansk tussen de vijftiende en zeventiende eeuw sterk in omvang toenam.

Driestad

Samen met Gdynia en Sopot vormt Gdansk een stedelijke agglomeratie die de Driestad (*Trojmiasto*) wordt genoemd. Waar Gdansk een historisch monument is, is Gdynia een moderne haven en Sopot een elegante badplaats.

Bezienswaardigheden Gdansk

Gdansk, één van de Hanzesteden, is gelegen aan de Oostzee. Nederland deed vroeger veel zaken met deze Poolse stad. Hierdoor zijn de Nederlandse invloeden goed terug te zien in de stad. Veel bouwwerken zijn ontworpen door Nederlandse en Vlaamse architecten.

Gdansk wordt door veel mensen gezien als één van de mooiste steden van Polen. U zult zich zeker niet vervelen in deze stad met de meest prachtige en imposante bouwwerken.

Koninklijke route

De Ulica Długa (Lange Straat) en de Długi Targ (Lange Markt), liggen midden in het centrum van Gdansk en vormen de bekende Koninklijke Route. Tijdens de middeleeuwen kwamen de vorsten via deze route de stad binnen. De gebouwen aan de Lange Straat kenmerken zich door hun gedecoreerde gevels, voorzien van helden en familiewapens. Doordat dit zo'n belangrijke route was, vindt u hier de grootste en mooiste bezienswaardigheden van de stad.

Hooglandse Poort

Aan het begin van de Koninklijke Route vindt u de Hooglandse Poort, de Brama Wyzynna. Deze poort werd gebouwd in 1588 en vormde de westelijke toegang tot de binnenstad van Gdansk. De poort is gebouwd in Renaissancestijl, voorzien van veel pracht en praal. Wapenschilden van Polen, West-Pruisen en de stad zelf zijn hierop vormgegeven.

Groene Poort

Deze poort is de meest indrukwekkende poort op de Koninklijke Route door Gdansk. De toren, die tussen 1568 en 1571 gebouwd werd, zou worden gebruikt als koninklijke residentie voor bezoekende monarchen. Helaas is de toren hier maar één keer voor gebruikt toen in 1646 de Poolse koningin Marie Louise Gonzaga een bezoek bracht aan de stad. Tegenwoordig wordt de poort gebruikt als Nationaal Museum.

Neptunusfontein

De Neptunusfontein, gebouwd in 1633, vormt samen met de Kraanpoort het symbool van Gdansk. De legende gaat dat Neptunus de bedenker is van het bekende 'Goldwasser', de kruidenlikeur van Gdansk die goudschilfers bevat.

Kraanpoort

De Kraanpoort, Zuraw, is ongetwijfeld het meest opvallende bouwwerk van de Stad. Deze toren werd halverwege de 15^e eeuw gebouwd en diende naast toegangspoort ook als takelmechanisme voor zware goederen uit schepen. Gewichten tot 2000 kilo konden met gemak getakeld worden door de poort. Tegenwoordig wordt de Kraanpoort gebruikt als onderdeel van het Nationaal Maritiem Museum.

De slag om Westerplatte

Het schiereiland Westerplatte in Gdańsk was de plek waar in 1939 de eerste schoten van de Tweede Wereldoorlog werden gelost. Op deze plek zijn de resten te vinden van een aantal Poolse barakken. Hier hielden 188 Poolse militairen maar liefst 7 dagen stand tegen de invasie van de Duitsers. Naast de overblijfselen van de barakken vindt u hier een stenenmonument ter nagedachtenis van 'de slag om Westerplatte'.

St. Catherine Kerk

Gdańsk heeft één van de mooiste en oudste kerken van Polen. De St. Catherine Kerk is daar een van. Deze Gotische kerk staat voornamelijk bekend om haar klokken. Het is mogelijk om een bezoek te brengen aan de klokkentoren, welke u een prachtig uitzicht geeft over de stad en omgeving.

Mazurisch merengebied

Mazurië, het land van de duizend meren, ligt in het Noordoosten van Polen. De regio telt namelijk meer dan duizend meren, die onderling verbonden zijn via een netwerk van vele kanalen en rivieren.

Een groen waterparadijs

Het gebied is vooral aantrekkelijk voor zeilliefhebbers. Een 86 km lange rivier doorkruist de regio. De regio is grotendeels bedekt met uitgestrekte bossen. Om de rijkdom van de natuur te behouden werden vele regionale landschapsparken gecreëerd. De verschillende diersoorten getuigen van de rijke fauna van de streek: elanden, wilde paarden, bevers, om maar een paar soorten te noemen. De liefhebbers van wandelen, fietsen of paardrijden, vinden er tientallen kilometers mooie tracks. Mazurië biedt tal van wateractiviteiten. Duizenden zeilboten, zodiacs en motorjachten liggen verspreid over de vele meren. Je kunt er je spieren oefenen met de roeispanten of op een zeilboot, of zelfs gaan vissen. Heerlijk wegdromen in de warme zon kan echter ook.

Enkele bezienswaardigheden in deze regio:

Het Elblag kanaal (van Ostrodo naar Elblag):

Gegraven in 1847 is het kanaal een geklasseerd monument qua hydraulische constructie en een topattractie voor de toeristen. Het is een unieke waterweg die je kunt vergelijken met de sluizen (liften) van Strépy-Bracquegnies in Henegouwen. Deze indrukwekkende installatie is nog altijd operationeel: hellende vlakken, sluizen, dammen en veiligheidspoorten. Om een hoogteverschil van tientallen meter te overbruggen werden 5 hellende vlakken gebouwd waar telkens speciale platforms de boten op het droge naar een hoger gelegen kanaalstrook trekken. Lengte van het kanaal is 80 km. Duur van de volledige vaart is 11 uur.

De stad Olsztyn

Olsztyn, de hoofdstad van Mazurië, ligt in het midden van dit merengebied en bezit op haar grondgebied zelf elf meren. 21% van de stad is bebost gebied. De Gotische burcht in het centrum van de stad herbergde Nicolas Copernicus en is nu omgebouwd tot het nationaal museum van Mazurië. Een zaal is gewijd aan Copernicus en zijn astronomisch werk. In de gotische Sint-Jacobs kathedraal worden in de zomer talrijke orgelconcerten georganiseerd. Andere attracties in Olsztyn zijn het planetarium en de sterrenwacht.

Grunwald (of Tannenberg in het Duits)

Op 15 juli 1410 vond hier de grootste veldslag van de Middeleeuwen plaats. Het Pools-Litouwse leger versloeg er de Teutoonse ridders. Deze veldslag luidde het einde in van de overheersing van de Teutoonse ridderorde in Midden Europa. Je kunt er een museum bezoeken en het granieten herdenkingsmonument bezichtigen alsook de ruïnes van de kapel gebouwd na de veldslag. In het weekend van de herdenking van de slag kun je er jaarlijks kijken naar een indrukwekkende reconstructie van de slag zelf. Deze gaat gepaard met militaire parades, ridderspelen en andere folkloristische festiviteiten.

Gierloz, Hitlers hoofdkwartier

Het 'Hol van de Wolf' (Wolf's Lair), Hitlers hoofdkwartier is één van meest trieste plaatsen in de regio maar trekt ieder jaar enorm veel toeristen aan. Het feit dat juist daar de beruchte mislukte aanslag op de dictator plaats vond eind 1944 (Von Staufenberg – de film Die Walküre) zal er wel iets mee te maken hebben. Het complex bestaat uit een tachtigtal gebouwen waaronder 50 bunkers. Het was een kleine stad op zichzelf met een eigen elektriciteitscentrale, een treinstation, een casino, een bioscoop en een vliegveld. Alles was omringd met prikkeldraad en mijnevelden. Eind 1945, bij het naderen van de Russische troepen, bliezen de Duitsers het complex grotendeels op. Dit betekent dat je merendeels slechts ruïnes bezichtigt. De sfeer is wel zeer sinister.

Golub Dobrzyn

Golub-Dobrzyb is een aantrekkelijke stad met historische monumenten. De belangrijkste bezienswaardigheden zijn het kasteel, de oude binnenstad, de verdedigingsmuren, de gotische kerk van St. Catherine en "Dom Kapturem" uit de 18e eeuw.

Kasteel van Golub Dobrzyn

Het kasteel is rond 1300 gebouwd van baksteen. Het kasteel is rechthoekig van vorm met een binnenplaats. Het kasteel had 2 ronde torens met een vierkante basis, hier is nog één toren van bewaard. In de kelder waren de cellen en vonden martelingen plaats. Het kasteel is zowel in Poolse als in Litouwse handen geweest. De meest beroemde heerseres van het kasteel van prinses Anna van de Jagiellonen, een zuster van koning Sigismunt III Wasa. Dankzij haar werd het kasteel herbouwd en van prachtige tuinen voorzien. Het kasteel is beroemd om de riddertoernooien en spelen in historische kleding die daar worden gehouden.

Kasteel Malbork

Slot Marienburg is een groot kasteel (en museum) in de Poolse stad Malbork aan de rivier Nogat en opgericht in 1274. Malbork heette oorspronkelijk Marienburg (Duits: *Marienburg*) en was het hoofdkwartier van de kruisridderstaat van de Duitse Orde. Het kasteel werd uit bakstenen opgetrokken in gotische stijl.

De Marienburg was het bestuurlijk centrum (de 'Hochburg') van de staat van de Duitse Orde (Ordensstaat) en verkeersgeografisch verbonden met enkele tientallen andere kastelen in wat later Oost-Pruisen en West-Pruisen zou gaan heten. In de Dertienjarige Oorlog werd in 1457 de Marienburg door de Poolse koning veroverd. De Duitse Ordeverplaatste toen haar bestuurlijke centrum naar Koningsbergen in wat nu Oost-Pruisen heette. Eerst werd het slot verder uitgebouwd als Poolse vesting. Later werd het voor militaire doeleinden gebruikt als fabriek en opslagplaats. Het verviel en onnutte en bouwvallige delen werden afgebroken. Bouwmateriaal werd hergebruikt voor nieuwe gebouwen elders. Bij de eerste Poolse deling, in 1772, viel het restant samen met de provincie West-Pruisen aan het koninkrijk Pruisen toe. De Pruisische staatsbouwmeester David Gilly wist in 1794 belangstelling te wekken in Berlijn en daar vooral aan het koninklijke hof wat voorlopig verder verval voorkwam. Theodor von Schön, president van de provincie Oost- en West-Pruisen, wist daarna afbraakplannen tegen te gaan en de belangstelling in Pruisische adellijke en hofkringen levend te houden. Pas toen de Marienburg politieke betekenis kreeg als symbool van de Duitse en Pruisische aanwezigheid tegenover Polen werd de weg geopend voor herstel. Eerst waren het nog kleine restauraties die de hele 19de eeuw door op kleine schaal uitgevoerd werden. Na de stichting van het Duitse Keizerrijk in 1870, kwam een ingrijpend restauratieprogramma tot stand. Eigenlijk was het in veel opzichten een herbouw op grond van zeer radicale interpretaties van het 13de en 14de eeuwse origineel. Bouwmeester Conrad Steinbrecht maakte, met als opdrachtgever de Duitse keizer Wilhelm II, tussen 1882 en 1922 een imposant Duits nationaal monument van het gebouwencomplex. Begin 1945 werd de burcht door bombardementen van het Sovjet-leger half verwoest. Oost- en West-Pruisen werden daarna door Polen ingelijfd en sindsdien is de burcht opnieuw hersteld als een wat ongemakkelijk element in de Poolse geschiedenis, die de Duitse Orde traditioneel als een erfelijke bedreiging van Polen voorstelde.

Gniezno

Dit is de eerste Poolse hoofdstad. Hier werden de eerste vijf koningen gekroond. De Slavische stad werd welvarender toen er een kapel werd gebouwd om het lichaam van de missionaris Adalbert te begraven. Hij werd in 997 gedood door de Baltische Pruisen in de buurt van Elblag. De heerser Boleslaus Chrobry (de Dappere) bood voor het lichaam van Adalbert het gewicht in goud. Als wijze heerser beseftte hij het belang van deze gebeurtenis. Een martelaar uit Gniezno maakte het immers mogelijk een kerkelijk centrum op te richten hetgeen voor hem noodzakelijk was om de kroon te verwerven. Zo werd hij in 1025 de eerste die gekroond werd. Zijn standbeeld staat in de buurt van de kathedraal. Eerder, in het jaar 1000, was Gniezno de plaats van de ontmoeting van Boleslaus de Dappere en de Duitse keizer Otto III, die zijn toekomstig koningschap steunde.

De gotische kathedraal dateert uit de 14e eeuw. Een mooie zilveren sarcofaag met Adalberts stoffelijk overschot is opgesteld bij het hoofdaltaar in de kathedraal. Scènes uit het leven van St. Adalbert zijn in bronzen basreliëfs weergegeven op de deuren van de kathedraal die in de 12e eeuw gemaakt werden. Dit zijn wel de allerdierbaarste relikwieën in Polen.

Mennonieten

Friese mennonieten streken in de 16e eeuw neer ten oosten van de Poolse havenstad Gdansk. Op zoek naar hun sporen in de regio Zulawy, waar ze het moerasgebied in cultuur brachten.

Goldwasser – de beroemde likeur met echte goudsnippers werd in 1598 uitgevonden door de mennoniet Ambrosius Vermeulen en geproduceerd in destilleerderij De Zalm in het centrum van Gdansk, een Poolse havenstad aan de Oostzee. Nu is op de plek van de stokerij een chique restaurant gevestigd, waar elk diner wordt afgesloten met het ooit als medicijn bedoelde drankje.

Het 'goudwater' is één van de weinige sporen van mennonieten in het centrum van de havenstad aan de Oostzee, wereldberoemd als bakermat van de opstand tegen het communistische regime onder leiding van Lech Walesa. Teken van Nederlandse invloed op de stad zijn er overigens in overvloed.

In de Gouden Eeuw veranderden Vlamingen en Hollanders het aanzicht van de stad, door rijen panden met trap- en klokgevels te bouwen – allemaal keurig hersteld nadat Russen het centrum van de stad aan het einde van de Tweede Wereldoorlog in puin schoten. De geestelijke nazaten van de Friese reformator Menno Simons (1496-1561), aanhangers van de volwassendoop en pacifisten, waren gewiekste en nijvere handelaren.

Ze kregen geen burgerrechten en mochten zich, op een groep bevoorrechte mennonitische kooplui na, alleen vestigen in de voorsteden van Gdansk. De meeste uit Noord-Holland afkomstige 'dopersen' vestigden zich in de zestiende eeuw in het gebied ten oosten van Gdansk – de regio Zulawy.

In de tijd dat de 'menisten' arriveerden, was het land bij de monding van de rivier de Wisla woest moerasland. Als je over de autoweg 7 naar Nowy Dwor Gdanski rijdt – de grootste stad in het gebied – dringt al snel tot je door dat het landschap het beste getuigenis is van de aanwezigheid van mennonieten. Afgezien van de elektriciteitsdraden, ontvouwt zich een panorama dat doet denken aan Nederland voor de tijd van de ruilverkaveling: zo ver het oog reikt groene velden met tarwe, kanalen, bruggen, dijken en hier en daar groepjes wit-bonte koeien.

De mennonieten introduceerden de (knot)wilg, omdat deze boom water vasthoudt en de takken geschikt zijn voor de versterking van dijken. Je ziet ze overal: langs sloten, rivieren en andere watertjes. En je raakt onder de indruk van de ijver waarmee deze protestanten met beperkte middelen het moerasland omtoverden in een graanschuur van Europa.

Mennonieten vind je nu niet meer in deze Poolse streek. Alsof het om een spelletje Risk ging, schoof dit gelovige volkje over het spelbord van de wereldgeschiedenis. Na een verblijf van eeuwen gingen ze eind 1945 op de vlucht voor het oprukkende Russische leger en bouwden elders een nieuw bestaan op.

De kerkjes, huizen en begraafplaatsen zijn nu, naast het landschap, de stille getuigen van hun aanwezigheid. En de (houten) molens, maar daarvan hebben er maar vijftien de gewelddadige historie van het lange tijd door vreemde volken overheerste Polen overleefd. Wie door het gebied struint, treft veel Duitse namen aan, evenals Duitse uitleg bij toeristische trekpleisters. Dat is niet verwonderlijk, want in 1772 waren de Pruisen heer en meester in de Poolse polder.

Szymbark

Het Centrum voor educatie en regiopromotie te Szymbark (Pools: *Centrum Edukacji i Promocji Regionu w Szybkarku*) is een cultuur-historisch museum en attractiepark in Szymbark in Noord-Polen. Het centrum is gewijd aan de cultuur en historie van de bevolkingsgroep van de Kasjoeben, de historie van de lokale houtindustrie en het leven van mensen die door de eeuwen heen naar Siberië zijn verbannen. Een deel van het centrum is gewijd aan de "Griffioen van Pommeren", een regionale verzetsgroep uit de Tweede Wereldoorlog.

In het centrum van onderwijs en regionale promotie in Szymbark aan de voet van de hoogste berg in de Kaszuby Provincie - Mount Wiezyca (329m boven zeeniveau), staat het huis, de enige in Polen, gebouwd op het dak. De "Upside Down House" roept een vreemd gevoel op - toegang is via een dakraam en bezoekers lopen rond op de plafonds. Het interieur is ingericht in de stijl van het socialistisch realisme - er is een tv-kamer en een dressoir met kristallen objecten, een toilet uit de jaren 1970 en propaganda van de tijd uit de televisie. De bouw van dit huis duurde langer en was een stuk duurder dan een normaal huis van deze omvang. Voor de fundamenteen alleen was 200m³ beton nodig. Het huis is niet de enige attractie van het Centrum: 's werelds langste plank kan ook hier te vinden (het is 36.83m lang, weegt 1,1 ton en is geregistreerd in het Guinness Book of Records).

De tafel van de Nobelprijswinnaar Lech Walesa's is hier ook. Het Centrum voor Onderwijs en regionale promotie is niet alleen een plaats van plezier, maar is ook van historisch onderwijs. Afgezien van de Upside Down House en langste plank is er nog steeds het huis van de Siberische - een boerderij uit Siberië, die ons herinnert aan de tragedie van de Poolse ballingen. Deze boerderij was een geschenk van de bewoners van Zapleskino buurt van Irkoetsk. Er is ook het Museum van Timmerwerk met zijn 2300 exposities van houtbewerkingsgereedschap evenals het Museum van Snuff.

**Wij wensen u veel plezier tijdens uw vakantie.
Heeft u leuke vakantie foto's, dan zien wij deze
graag tegemoet.
U kunt uw foto's mailen naar info@bakreizen.nl.**